

PILEGRIMSLEDEN

ST. OLAVSVEGENE TIL TRONDHEIM

Bærekraftig utvikling av Pilegrimsleden

Mattias Jansson
Seniorrådgiver
Nasjonalt Pilegrimssenter

PILEGRIMSLEDEN
ST. OLAVSVEGENE TIL TRONDHEIM

Gudbrandsdalsleden
St.Olavsleden
Kystpilegrimsleia
Østerdalsledene
Nordleden
Rombøleden
Borgleden
Valldalsleden
Tunsbergleden

Cultural route
of the Council of Europe
Itinéraire culturel
du Conseil de l'Europe

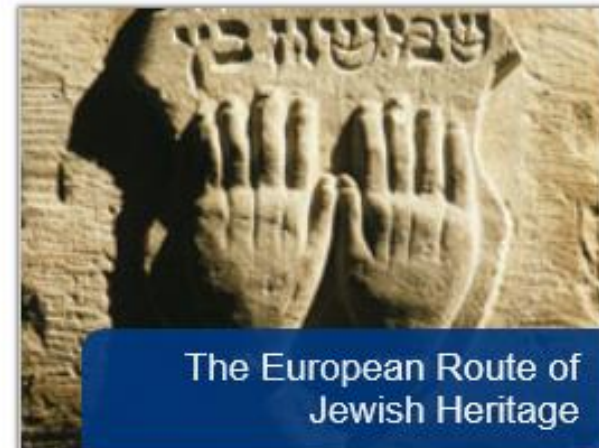
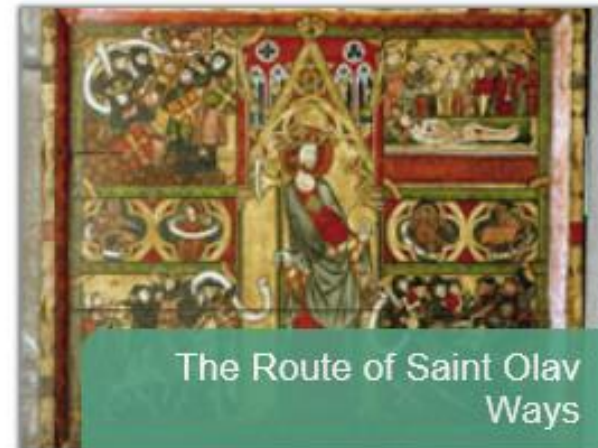
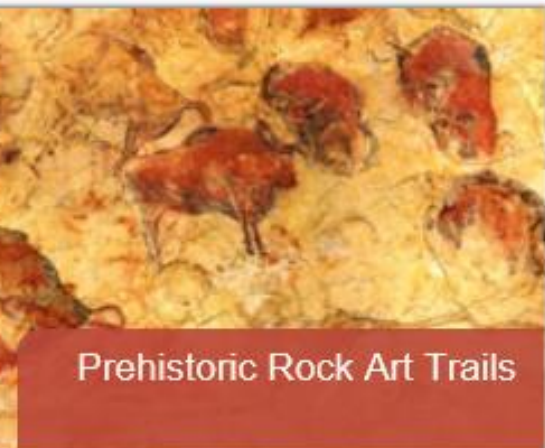

The Saint Martin of Tours
Route

The cluniac sites in Europe

The Routes of the Olive tree

The Via Regia

Mattias Jansson

Beth Jusino

Anita Mac

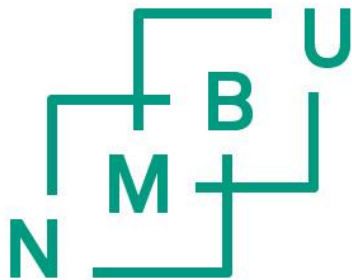
Foto: Earthtrekkers.com

Bærekraftig utvikling av Pilegrimsleden

Masteroppgave ved fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning på Norges miljø- og biovitenskapelige universitet.

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Bærekraftig utvikling

UNWTOs prinsipper bygger på tre hovedområder:

**Bevaring av natur,
kultur og miljø**

**Styrking av sosiale
verdier**

**Økonomisk
levedyktighet**

Oppgaven fokuserer på del 1 av disse tre perspektivene; bevaring av natur, kultur og miljø, består av 4 områder:

- Kulturell rikdom

- Å respektere, videreutvikle og fremheve lokalsamfunnets historiske kulturarv, autentiske kultur, tradisjoner og særpreg.

- Landskapets fysiske og visuelle identitet

- Å bevare og videreutvikle landskapskvalitet, både for by og bygd, slik at landskapets fysiske og visuelle integritet ikke degraderes.

- Biologisk mangfold

- Å støtte bevaringen av naturområder, dyreliv og habitater, og minimere ødeleggelse av disse.

- Rent miljø og ressurseffektivitet

- Å minimere reiselivsbedrifters og turistenes forurensning av luft, vann og land ..., samt ... avfall og forbruk av ... ressurser.

Foto Mattias Jansson

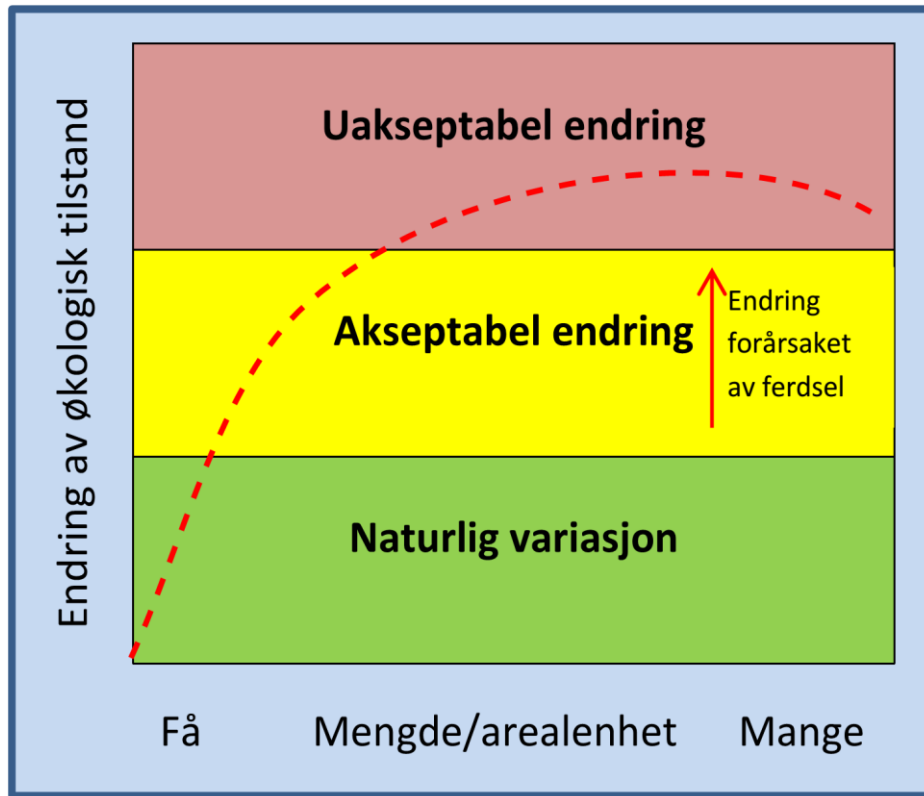
Foto Eskil Roll

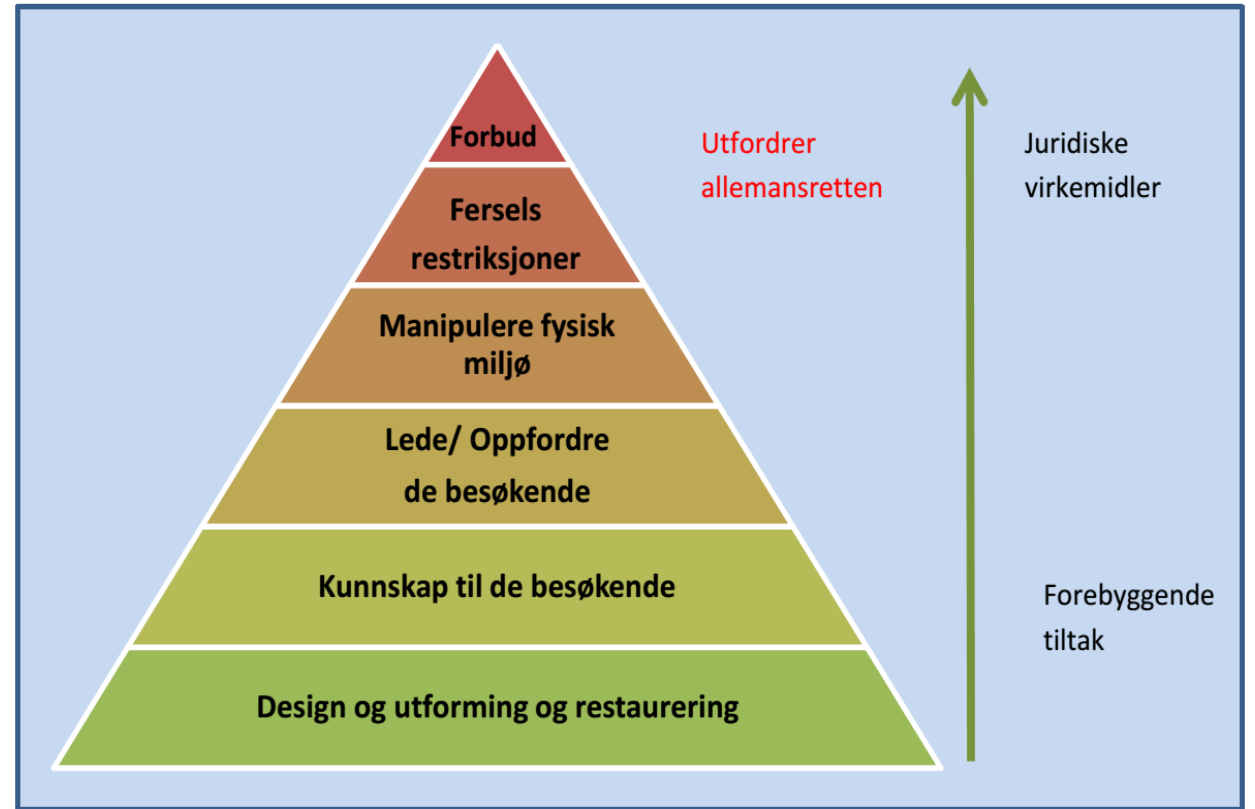

Foto Mattias Jansson

Prinsippfigur som beskriver forholdet mellom hvordan naturlig variasjon og ferdsel påvirker naturtilstanden (Hagen et al., 2019, s. 18).

Forvaltningsprinsipper som skalerer tiltakene i et hierarkisk system. (Hendee m.fl, referert i Gundersen et al., 2011, s. 70).

Fokusområde Gudbrandsdalsleden

Den mest brukte leden

Mye følsom natur og dyreliv samt tett på lokalkultur

NINA gjennomførte en undersøkelse i 2014

Totalt 864 km med merket led i inn- og utmark samt gjennom nasjonalparker og villreinområder

2 undersøkelser langs Pilegrimsleden 2020

- 1. En **kvantitativ spørreundersøkelse** ute i felten i form av en svarkasse-undersøkelse blant et større antall vandrere på Pilegrimsleden. Jeg undersøker hvilken bakgrunn respondenten har, hvordan de subjektivt opplever en vandring langs leden, og hvilke behov de har.
- 2. En **kvalitativ undersøkelse** i form av **semi-strukturert fysisk intervju** med ti informanter med kjennskap til natur og kultur langs Pilegrimsleden fra Oslo i sør til Trondheim i nord. Jeg undersøker hvordan sentrale aktører opplever Pilegrimsleden, dess brukere og deres interaksjon med Pilegrimsleden.

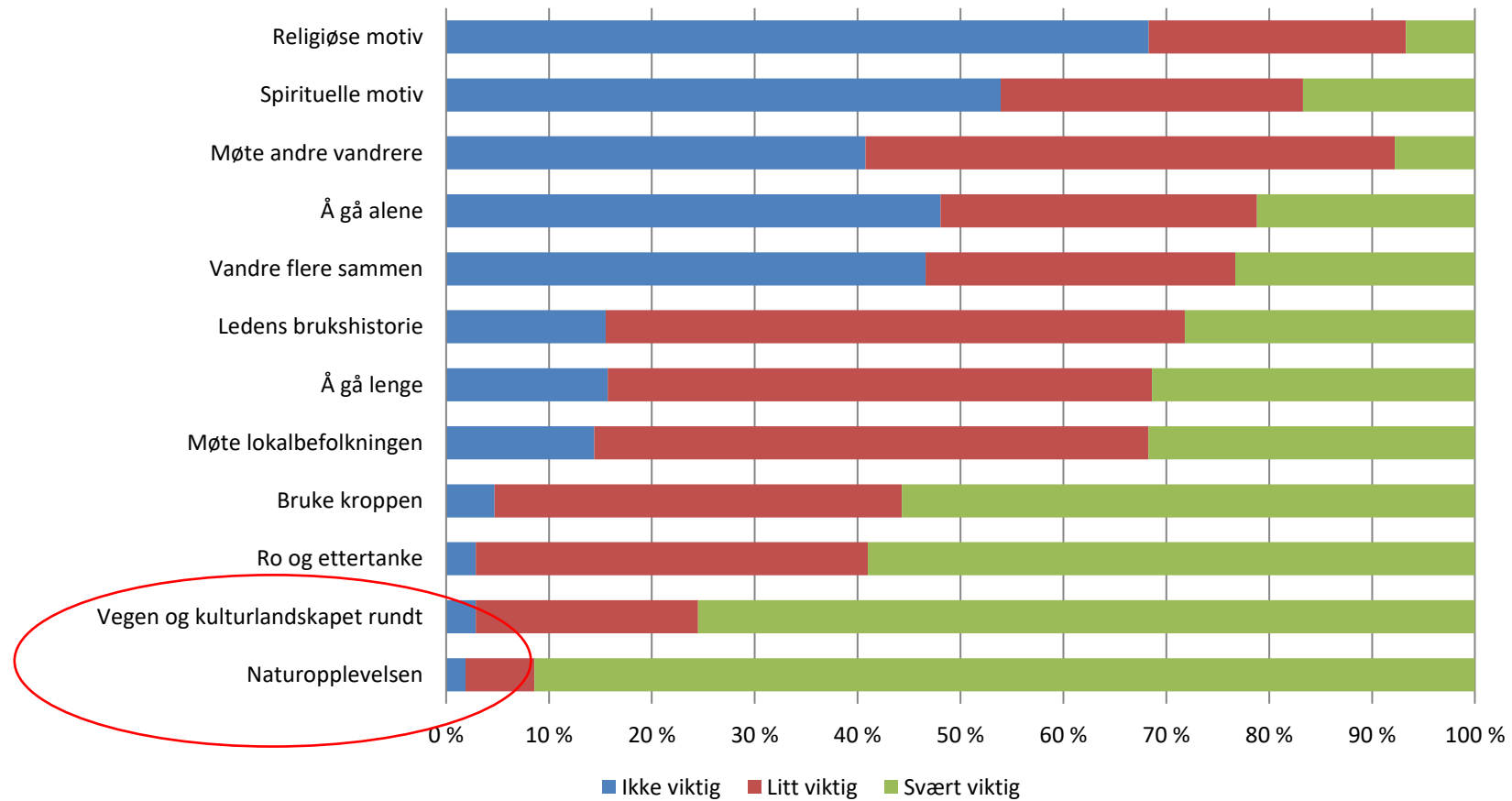

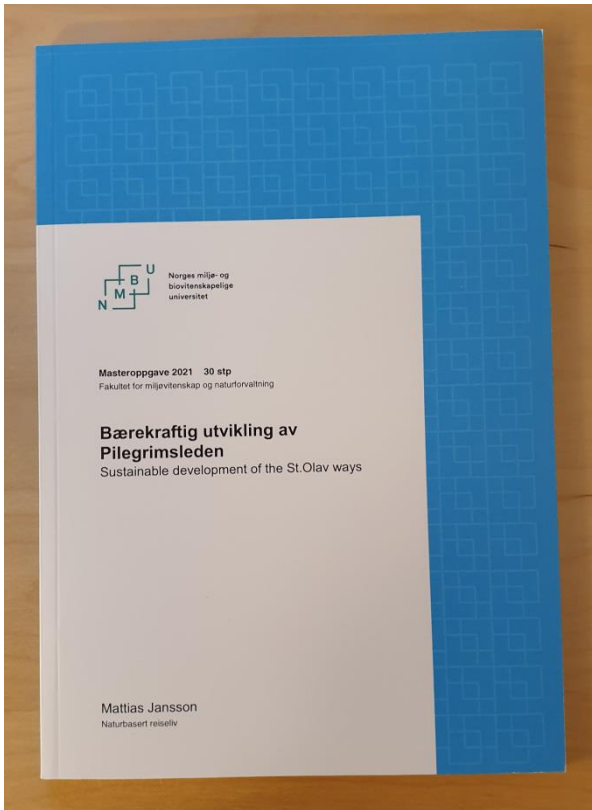
Undersøkelses spørsmål

1. Hvilke utfordringer har oppstått-, eller kan komme til å oppstå langs Pilegrimsleden med bakgrunn i UNWTOs bærekraftprinsipp del 1. Bevaring av natur, kultur og miljø, sett fra perspektivet til et utvalg av representanter fra forvaltning, grunneiere og vertskap langs leden?
2. Hvordan opplever et utvalg pilegrimer at slitasje på natur- og kulturmiljøet langs Pilegrimsleden? Hvilke fasiliteter bruker de på sin vandring, og hvilket nivå av tilrettelegging av infrastruktur ønsker de langs leden?
3. Hvilke operative tiltak kan settes i verk for å styrke UNWTOs bærekraftprinsipp for bevaring av natur, kultur og miljø?
4. Hvilke sertifiserings-systemer kan bidra til å styrke bevaringen av natur, kultur og miljø langs pilegrimsleden?

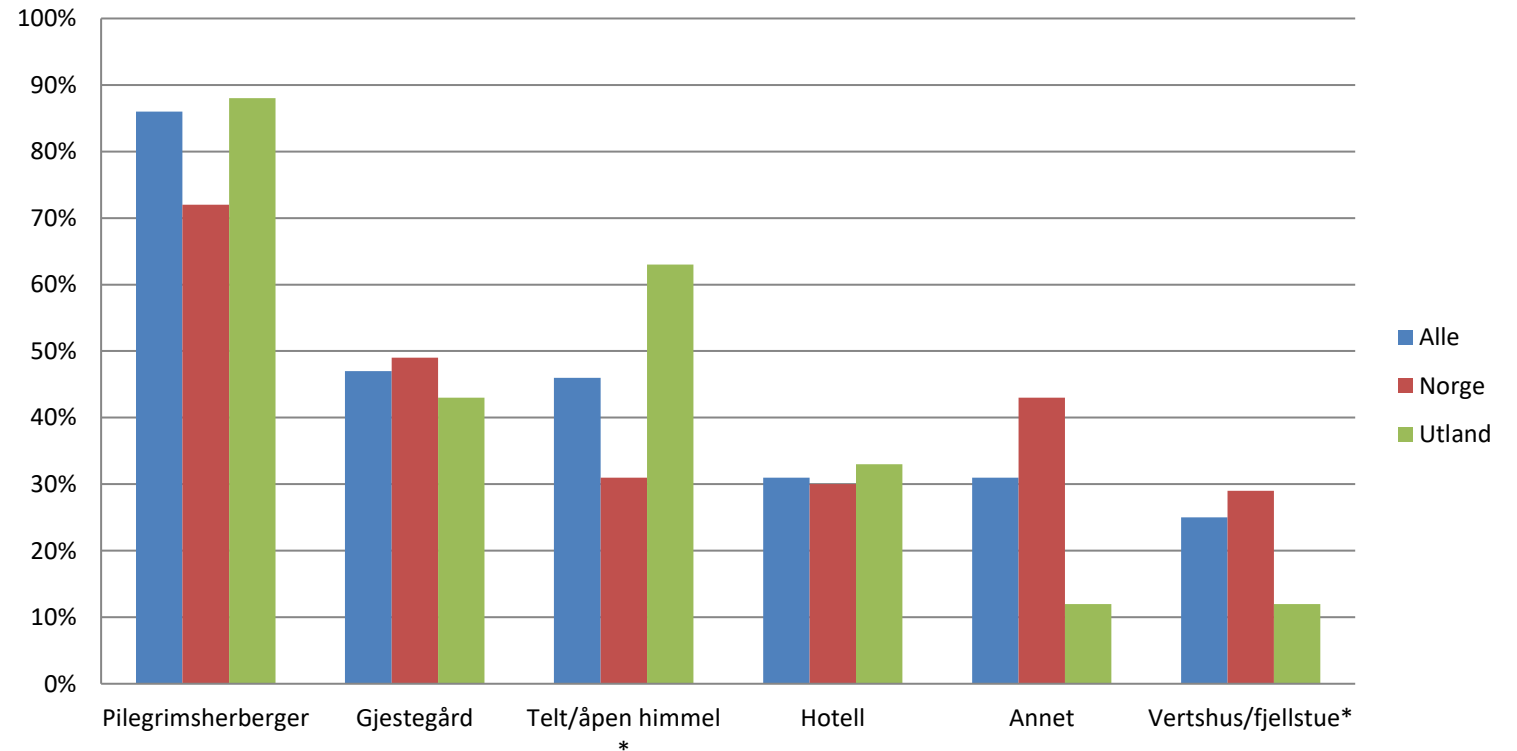
Motiv for pilegrimsvandring

Hvordan overnatter pilegrimene

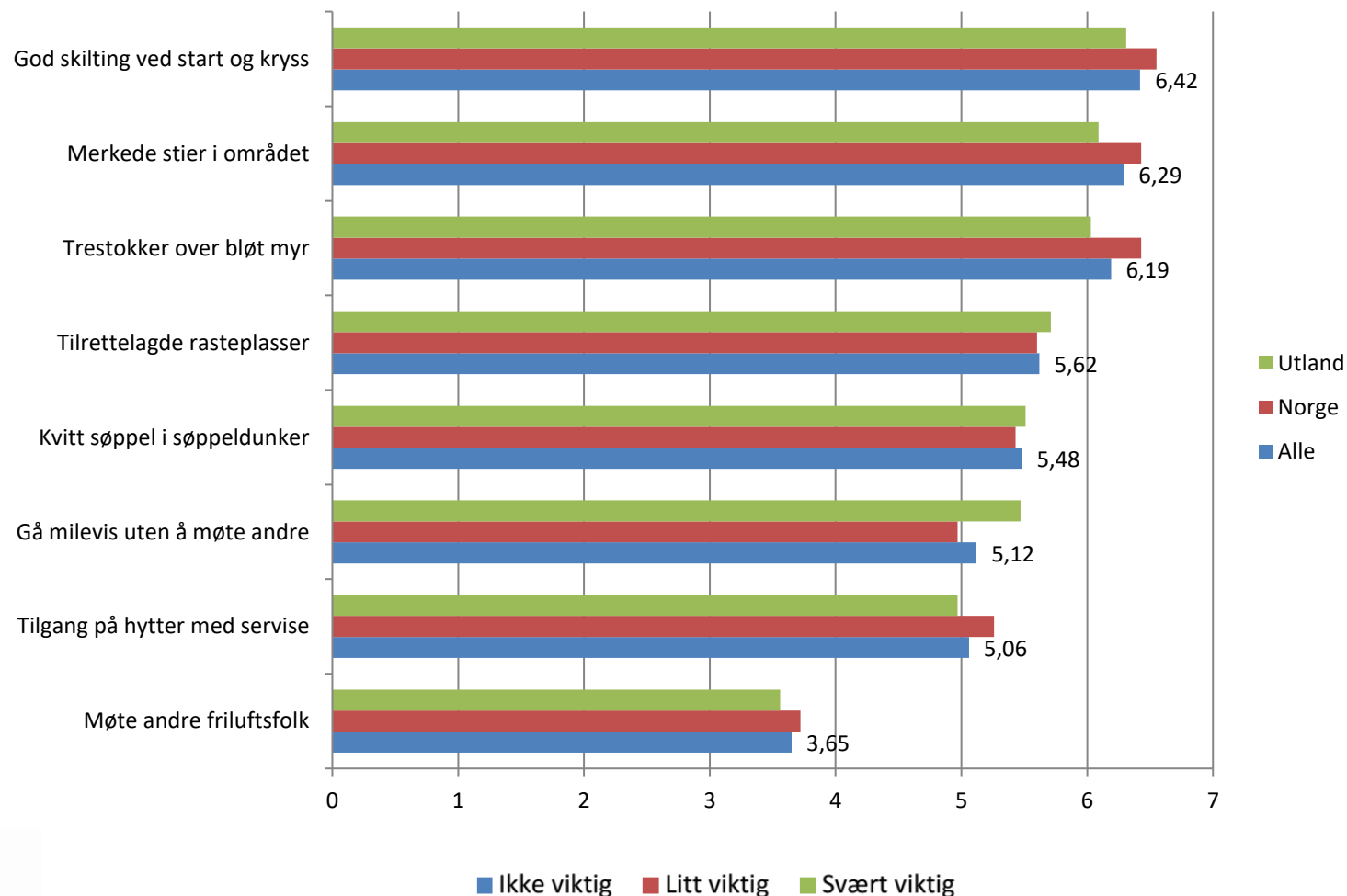

Overnattingsteder for pilegrimer

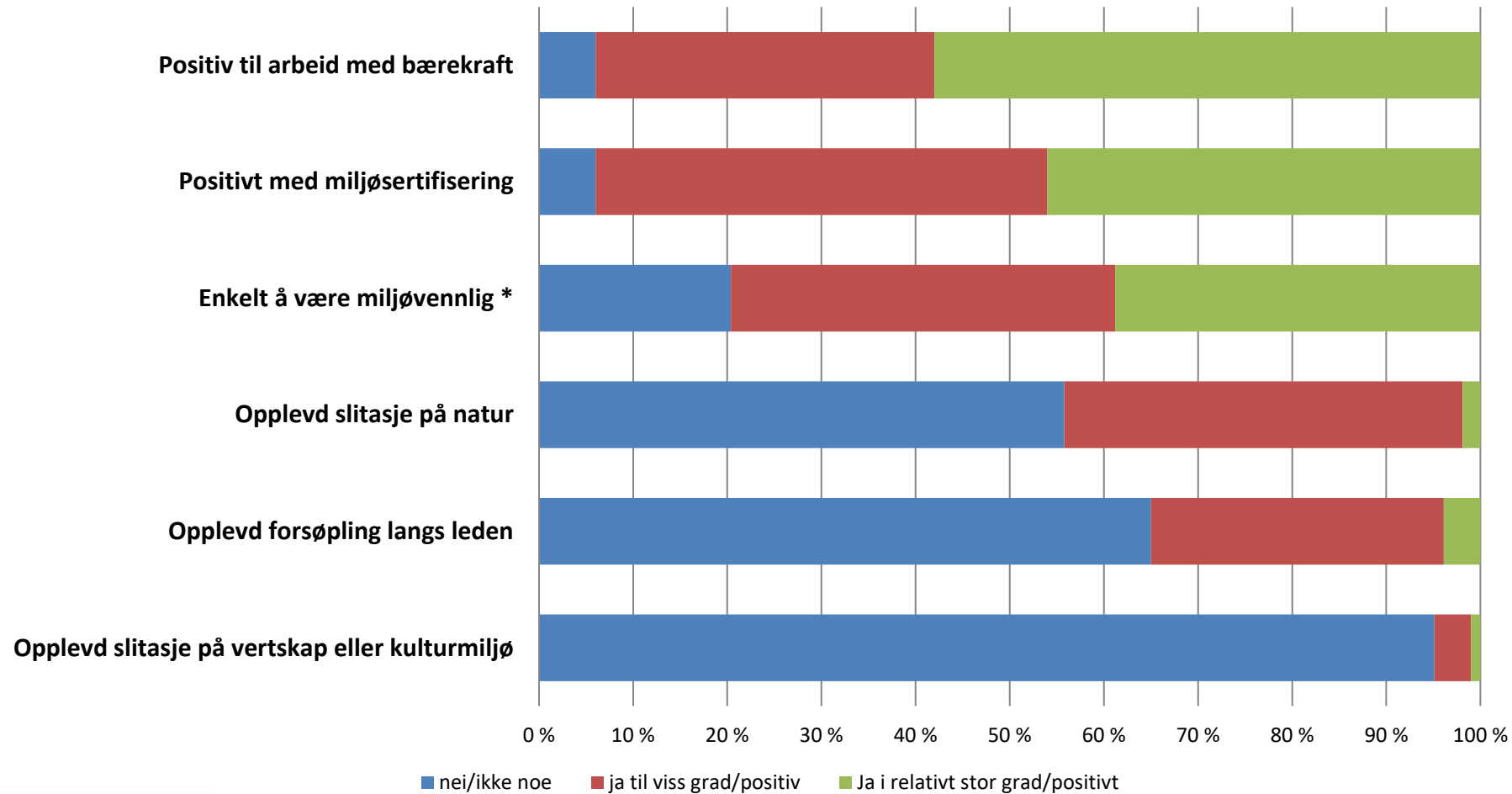

- *Signifikant forskjell.
- Gjennomsnittsvandringen var 16 dager

Pilegrimenes ønskemål for sitt idealområde

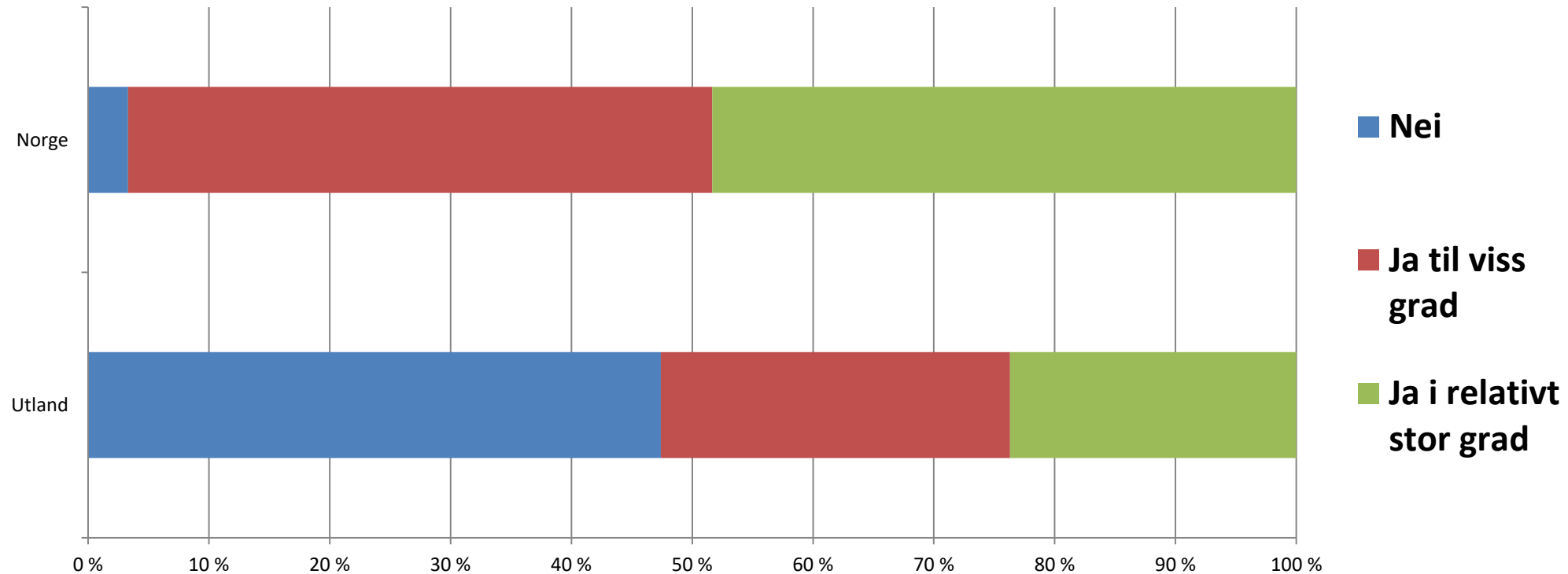

Pilegrimenes syn på miljø og bærekraft

*Signifikant forskjell mellom Norge og utland

Forskjell på Norge og utland «enkelt å være miljøvennlig»

Resultater fra den kvalitative undersøkelsen

- Pilegrimsvandrerne har bidratt til mye positivt for lokalkulturen
- Det trengs undersøkelser og observasjoner for å se forandringer
- Naturslitasje var mest koblet til myrområder og stier med bekker
- Noe utfordringer med teltning enkelte plasser samt svake stisegmenter
- Utfordringer med manglende søppel- og do fasiliteter
- Behov for mer informasjon til- og kunnskap hos pilegrimene
- Behov for utvikling av infrastruktur og gradert tilrettelegging
- Utydelig merking kan bidra til negativ påvirkning for lokalbefolkning
- Viktig med miljøarbeid, styrking av nettverket og sertifisering
- Fremtidig behov for kanalisering med hensyn til villrein

Pilegrimsleden trenger mer arbeid med infrastruktur

Konklusjoner og anbefalinger utfra resultatene

Bærekraftanalysen konkluderer med- og anbefaler at det arbeides videre med tiltak innen seks konkrete områder;

1. **Infrastrukturelle tiltak**- Klopper, steinsetting, do, søppelhandtering, merking, rast/telt. Viktig med plassering og design
2. **Informasjonsarbeid** - Kunnskap- og holdningsskapende arbeid om natur, miljø og kulturmiljøer. Informasjonstavler, veiledning, nett og guidebøker
3. **Styrking av nettverkene**- Vertskap, frivilligheten, grunneiere etc. Dialogmøter, samlinger, kurs og resurs støtte
4. **Miljøsertifiseringer**- Implementere og oppfordre til eks. Olavsrosa, Norsk økoturisme, Miljøfyrtårn, Leave no trace og FSC. Økt bruk av miljøvennlig transport
5. **Overvåkning**- Systematisk og metodisk dokumentasjon på og rundt leden med støtte i etablerte modeller og metoder
6. **Økt dialog og offentlig samarbeid**- Mer samhandling blant natur- og kulturminneforvaltningen, Planmyndigheter og Pilegrimsadministrasjonen

Kirkvollen
PILEGRIMSGÅRD

